

KETANE YA BOLENG YA NWU

Ka 2024, ha re keteka dilemo tse 20 re le setsi, re ile ra iphumana re tsamaya **tseleng** e tlwaelehileng empa e dula e fetoha — e nang le **phetoho, kgolo le tshusumetso e tebileng**. E ne e le monyetla wa ho hetla morao le ho ananela leeto la ho tiya, **pono** le ho **phehella bokgabane ntle le meedi**.

Ho theosa le dilemo, re ithutile ho **ikamahanya** le maemo le ho **iphetola** ha maemo a thuto e phahameng moo theknoloji le diketsahalo tsa lefatshe di amang tsela eo re etsang dintho ka yona. Sepheo sa rona sa kamehla ke ho finyella ho **feta tebello** ka matla a di-capital tsa rona. Meaho ya bokamoso bo kopanetsweng boo re bo bopang ke batho ba rona, dibaka tsa rona, tsebo ya rona le disebediswa tsa rona.

Bohareng ba pale ya NWU ke **baithuti** ba rona. Ha se feela baamohedi ba tsebo, empa ke **batsamaimmoho** - ditoro, baetsi le ba nahanang ba tsamayang le rona ha re ntse re hlophisa meedi e metjha. Re tsetela ho bona hobane re dumela **matleng a bokgoni ba bona**. Puo e nngwe le e nngwe, boelets, morero le boikitlaetso ba setjhaba ha bo a etsetswa ho ruta feela, empa le ho fetola.

Katleho e nngwe le e nngwe, moithuti e mong le e mong, ke bopaki ba thomo ena. Baithuti ba rona ba kgale ha ba tlohe yunivesithing feela ka mangolo, empa ba tswa ba na le sepheo. Ba etella pele, ba a botsa, ba **fetola** dibaka tseo ba di dutseng. **Leeto** la bona le fetoha karolo ya rona, le otlolla tshusumetso ya rona hole le meedi ya khamphase.

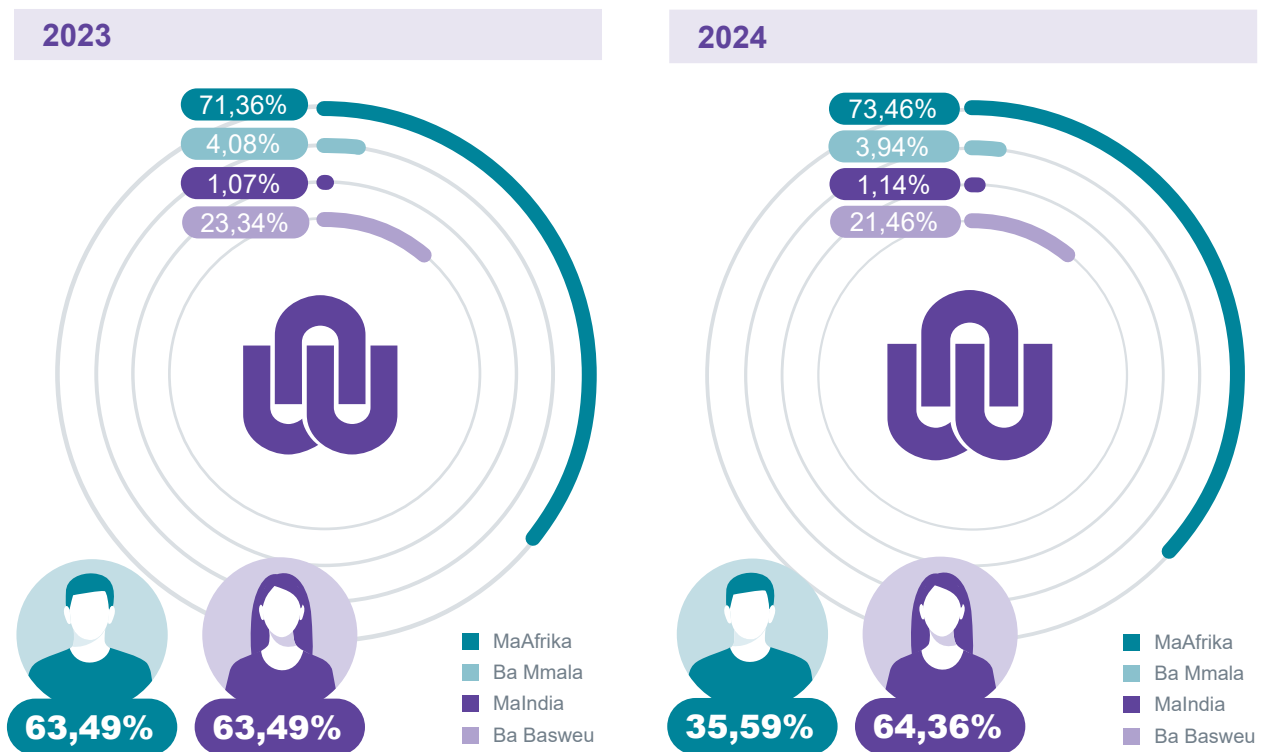
Ha pale ya rona e ntse e tswela pele, ho jwalo le ka dikamano tsa rona le setjhaba sa rona le diindasteri, le lebaleng la lefatshe. Dikamano tsena di matlafatsa moruo wa rona wa dikamano, di bula mamati a **menyetla e meholo le ho feta**.

Tsela e ka pele e tletse tshepiso. Ka mohato o mong le o mong, re dula re ikemiseditse ho hola, **ho tshela meedi e metjha** le ho fetola bokgoni hore e be **phetoho** e tshwarellang, e nang le morero.

Kenyelletso: Ho notlolla matla a bokgoni ba batho

» Baithuti ba rona

Sehlopha sa rona sa baithuti ke karolo ya bohlokwahadi ketaneng ya rona ya boleng. Papetlwana e ka tlase e bontsha sebopelo le boholo ba sehlopha sa baithuti ka 2024 ha se bapiswa le 2023:

Thaotho ya baithuti

Mesebetsi ya rona ya ho thaotha ka 2024 e kentse letsoho hore yunivesithi e fumane dikopo tse fetang 390 000, ho kenyeletswa bakopi ba 71 000 ba nang le APS ya 30+. Ka lebaka leo, re fihletse dipehelo tsa moralo wa ho ingodisa mme ra hohela baithuti ba tlang ho sebetsa hantle haholo.

Ka sepheo sa ho nolofatsa phihlello ya baithuti le katleho thutong e phahameng ya boleng bo hodimo, re ikemiseditse ho thaotha bao e ka bang baithuti ka maeto a dikolo, dipontsho tsa mesebetsi, diketsahalo tsa tataiso ya mesebetsi, maeto a dikhamphase, matsatsi a bulehileng, le ho kenya tshebetso le dithuso tsa ditjhelete.

Diketsahalo tsa Hybrid le theknoloji di re nolofaditse ho fihlela ditjhaba tse ngata le bao e ka bang baithuti. Ho feta moo, dikopano tse 88 tsa diatleletiki le dipapadi tseo re ileng ra di tshwara di bile le karolo ya bohlokwa thaothong ya baithuti. Lenaneo la Young Eagles Recruitment, le neng le shebane le baithuti ba hlwahlwa le ba mefutafuta, le atlehile haholo.

Mehato e kang Ikateleng le morero wa Saense, Boenjiniere, Theknoloji le Bophelo bo Botle (SETH) le tsona di ikemiseditse ho atolosa phihlello le ho eketsa bokgoni mafapheng a amanang le STEM. (Sheba karolo e latelang ya ho atolosa phihlello ya dithuto bakeng sa dintlha tse ding tsa Ikateleng.)

Ho atolosa phihlello ya dithuto bakeng sa baithuti ba NWU (tswelopele ya moshwelella, sepheo sa 4: thuto ya boleng)

Ho nnetefatsa phihlello ya thuto ya boleng bakeng sa baahi ba rona ba bangata kamoo ho ka kgonehang ke karolo ya maikemisetso a NWU. Sena hape ke karolo ya boitlamo ba rona ba ho thusa ho fihlela sepheo sa Matjhaba a Kopaneng sa ntshetsopele ya moshwelella. Sepheo sa 4, Thuto ya Boleng, e tiisa thuto ya boleng bo kenyeletsang bohle le e lekanang bakeng sa bohle, mme e kgothalletsa thuto ya bophelo bohle.

Maiteko a fapaneng a NWU a thusa phihlellong e kgolo, ho akaretse le lenaneo la rona la baahi ba Ikateteng, le bolelang 'ho imatlafatsa'.

Re qadile Ikateleng dilemo tse 34 tse fetileng. Ho tloha ka nako eo, e fetotse maphelo a diketekete tsa baithuti ba Kereiti ya 10 ho isa ho 12 ba fumaneng dithuto tsa tatsetso tsa moshwelella, ikonomi, dithuto tsa kgwebo, akhaonting, mahlale a tsa bophelo, mahlale a fisiksi le Senyesemane.

Re boetse re tsamaisa mananeo a selemo se le seng a University Preparatory (UnivPrep) bakeng sa baithuti ba lebelletsweng ba sa fihlelle ditlhoko tsa ho amohelwa. Ntle le moo, ba ka ingodisa bakeng sa se sengsa ditifikeiti tse fapaneng tse phahameng dithutong tsa mahlale a moruo le tsamaiso, botho le thuto ya bodumedu.

Dimojule tsa rona tsa Bridging the Mathematics Gap (BTMG) di fana ka tsela ya dithuto tsa BCom kapa BSc bakeng sa baithuti bao diphetho tsa bona tsa dipalo di sa fihlelleng ditlhoko tsa ho amohelwa le ba ingodiseditseng dithuto tsa semmuso tsa BA ho NWU.

Re boetse re na le mananeo a mmalwa a atolositsweng a kgwebo, mahlale le theknoloji ya tlhahisoleseding ho fa baithuti monyetla o moholo wa ho fihlella.

Bokgoni ba kamoso ba baithuti ba fumaneng mangolo bo bohlokwa ebile bo bohlokwa leanong la rona la ho ruta le ho ithuta. Ka lebaka lena, re ntse re hlahloba mananeo a rona ho netefatsa hore a bohlokwa ebile a sebetsa, le ho fihlela ditlhoko tsa lefatshe la mesebetsi la lekgolong la bo21 la dilemo.

Re hokahana le mekgatlo ya ditsebi e le hore diithuti tsa rona di ka fumana ditshebedisano tsa profeshenale ha di qeta sekolong, mme re fana ka menyetla e kang dipontsho tsa mesebetsi moo baithuti le bao e tla ba bahiri ba ka kopanelang teng. Baithuti ba boetse ba na le phihlello ya ho fumana kwetliso ya ho ngola CV, ho itokisetse mesebetsi le ho ba le kgwebo.

Ka ho sebedisana kgafetsa le basebetsimmoho le indasteri, re ikitlaelletsa ho utlwisisa ditlhoko tsa bona tsa ditsebo le ho fumana maikutlo a hore na diithuti tsa rona di sebetsa jwang mmarakeng.

Ho feta moo, ofisi ya Alumni Relations ya NWU e thehile lenaneo la boeletsi ho thusa ho lokisetse baithuti le baithuti ba kgale bakeng sa mesebetsi.

Ka 2024, baithuti ba sa sebetseng le baithuti ba pele ba ile ba ya dithupelong tse mabapi le ho ngola CV le ditsebo tsa dipuisano mme ra hokahana le bahiri ba ka bang teng.

Thuso ya ditjhelete

Baithuti ba rona ba bangata ba itshetlehile ka thuso ya ditjhelete. Ka 2024, diofisi tsa rona tsa dithuso tsa ditjhelete di tsamaisitse R3,957 bidione.

Mmuso o kentse letsoho 84% ya ditjhelete tsena, e leng R3,322 bidione ka 2024. Sena se kenyeleditse dibasari tsa Funza Lushaka tse tsamaiswang ke NSFAS. Leha ho le jwalo, R55 milione ya kabo ya Funza Lushaka ya 2024 e se e ntshitswe feela ka Pherekong 2025, e leng ho diehisang tshehetso ya ditjhelete ho baithuti ba bang.

NWU e ile ya kenya letsoho ka R281 milione (ha e bapiswa le R250 milione ka 2023) bakeng sa dibasari tsa baithuti. Boitlamo bona bo thusa ho eketsa katleho ya baithuti, ho kgothalletsa toka setjhabeng le ho tshehetsa katleho ya baithuti.

Re thakgotse projeke ya tekolo ya dikri tse fanang ka dibasari tsa theko e felletseng ho baithuti ba sebetsang hantle ka ho fetisisa. Baithuti ba mmalwa ba ile ba kgethelwa tshehetso e felletseng ya dibasari ka 2025.

Ntlafatso ya baithuti le tshehetso

NWU e fana ka tshehetso e tsepamisitsweng tsa thuto, e matlafatsa menyetla ya baithuti ba rona ya ho atleha dithutong.

Bala haholwanyane ka hore na re eketsa katleho ya baithuti jwang.

Ka mokgwa o tshwanang, tshehetso eo e seng ya thuto eo re fanang ka eona ke ya bohlokwa, jwalo ka tsa kelello, bophelo bo botle, dipapadi le ditshebetso tsa bonono le setso, tse reretsweng ho ntshetsapele baithuti ba rona ka botlalo.

Basebetsi ba rona

Karolo ya bohlokwa ketane ya rona ya boleng ke tlatsetso ya basebetsi ba rona.

Papetlwana e latelang e bapisa palo ya basebetsi ba thuto ba kamehla ba NWU ha e bapiswa le dinomoro tsa basebetsi ba akatemi dikolong tse ding tse supileng tse hodimo tsa thuto e phahameng tsa Afrika Borwa (Ka kopo hlokomela hore sena se theilwe ho data e hlahlobilweng ya HEMIS ya 2023):

Setheo	Palohohle
Yunivesithi ya KwaZulu-Natal	1 176
Yunivesithi ya Cape Town	1 192
Yunivesithi ya Witwatersrand	1 211
Yunivesithi ya Pretoria	1 269
Yunivesithi ya Stellenbosch	1 295
Yunivesithi ya Johannesburg	1 328
Yunivesithi ya Bokone-Bophirima	1 692
Yunivesithi ya Afrika Borwa	1 823

Ka 2024, re ne re na le basebetsi ba kamehla ba 4 266, ba nang le barutehi ba 1 696 le basebetsi ba 2 570 ba tshehetso.

Re fana ka kwetliso e babatsehang le ntshetsopele bakeng sa basebetsi ba rona. Ka 2024, re ile ra tsepamisa maikutlo hape ho ntshetseng pele bokgoni ba dijithale bakeng sa Lewa la Phetoho ya Dijithale la NWU.

Kaha maemo a phahameng a kgateello ya maikutlo le ho kgathala ho feteletseng e le dikotsi tse atileng lekgolong la bo21 la dilemo, re ekeditse tshehetso e fumanehang ka Mananeo a rona a Thuso ya Basebetsi le ho atolosa phihlelo ya bona ka tshehetso ya inthaneteng. Ho tseba haholwanyane ka sena, sheba karolo ya hore na re sebetsa jwang kgahlano le leano la rona.

» Mananeo a phahamiso ya thuto le dikgau

Tshebetso ya ho phahamiswa ka thuto ya selemo ke lenaneo la kananelo bakeng sa barutehi mme hape e hlahisa boleng ba NWU.

Diphetiso tsa dithuto tsa 2022-2024									
E fetiseditswe ho:	Ba Batsho			Ba Basweu			Palohohle		
	2022	2023	2024	2022	2023	2024	2022	2023	2024
Morupelli	5	8	10	7	16	3	12	24	13
Morupelli e Moholo	5	30	14	18	30	5	23	60	19
Moprofesa wa Tlatsetso	19	16	11	36	35	31	55	51	42
Moprofesa	7	10	5	18	16	17	25	26	22
Palohohle	36	64	40	79	97	56	115	161	96
Dipersente	31,3%	40,0%	37,8%	68,7%	60,0%	62,2%	100%	100%	100%

Ho phahamiswa dithutong ho thusa ho lokisetsa barutehi bakeng sa boikarabelo bo bohlokwanyane. Ka 2024, NWU e amohetse ho phahamisetswa maemo dithutong tse 96.

Re ntse re phathahane ka ho matlafatsa mehato ya tswelopele bakeng sa basadi ba batsho, bao maemo a bona a phahamiso esaleng a le tlase dilemong tse itseng.

Phahamiso ya boemo ba barupelli e imenne habedi ka 2024, e totobatsang phello ya matsete a NWU ntlafatsong ya thuto.

» Ho hlokomela basebetsi ba rona

Boemo ba tlhodisano ba Yunivesithi ya Afrika Borwa bo hlahisa diphephetso tse kgolo mabapi le ho thaotha le ho boloka basebetsi ba thuto. Ho fokotsa kotsi ena, re etelletsa pele tikoloho ya mosebetsi e akaretsang, e tshehetsang le e hohelang. Sena se hloka phetoho ho tloha ho tsepamisitse maikutlo boiketlong ba motho feela ho ya ho ho kgothaletsa boiketlo ba mekgatlo le boemo ba boemo ba mosebetsi bo kgothalletsang ho boloka basebetsi le katleho ya mokgatlo.

» Mokgwa o akaretsang wa bophelo bo botle ba basebetsi

Lenaneo la bophelo bo botle le bophelo bo botle ba basebetsi la NWU le kopanya mefuta e meraro ya tshehetso:

- tshehetso ya kelello, e nang le tlhabollo ya 24/7/365, ho kenyeletswa tataiso ya molao le ya ditjhelete;
- merero ya ho phela hantle mmeleng e shebaneng le mesebetsi e kgothalletsang bophelo bo botle le ho tiya; le
- mehato ya tshebetso ya tlhophiso jwalo ka tlhahlobo ya bophelo bo botle mosebetsing, kwetliso le tshehetso ya boetapele.

Ka ho hlokomela kgokahano ya bohlokwa dipakeng tsa bophelo bo botle le tshebetso, Lekala la Wellness le fana ka mehato e lebisitsweng ho:

- taolo ya kगतello ya maikutlo le boeletsi ba tsamaiso;
- dibaka tsa mosebetsi tse nolofaletsang le puisano e sebetsang hantle;
- ditaba tse hlokolosi jwalo ka tthekefetso ya bong le tshebediso e mpe ya dithethefatsi; le
- tshehetso bakeng sa mathata a botho le a setsebi.

Ka ho tsetela boiketlong ba mosebetsi, NWU e matlafatsa botsitso ba motho ka mong, moetlo wa mokgatlo le katleho ya nako e telele ya setheo. Leano lena la ho tsepamisa maikutlo ho batho ho tla dula e le motheo wa pono ya NWU ya 2025.

» **Mehato ya bohlokwa ya ho boloka le ho ntlafatsa ditalenta**

Ntlafatso ya boetapele le moralo wa tatelano

NWU e ekeditse boitshunyako ba kwetliso bakeng sa baokamedi ba phahameng, ho matlafatsa bokgoni ba boetapele le ho etsa diqeto ka leano.

Sekolo sa rona sa Boetapele se ile sa tswela pele ho ntshetsa pele baetapele ba thuto ba kamoso, ha moralo o hlophisitsweng wa tlhahlamano o ne o tiisa ho tswela pele mesebetsing ya bohlokwa.

Ka 2024, Sekolo sa Boetapele se ile sa atoloswa ho tshehetsa basebetsi, ho hlomella batsamaisi ka ditsebo tsa bohlokwa tsa boetapele ho matlafatsa dihlopha le ho tsamaisa katleho ya setheo.

Lenaneo la “Basadi ba Boetapele” le fane ka kwetliso e hlophisitsweng, boeletsi le marangrang ho matlafatsa basadi maemong ohle a mosebetsi.

Tsepamisa maikutlo ho dihlopha tse kgethilweng le ditsebo tse fokolang.

Re matlafaditse matsapa a ho hohela le ho boloka basebetsi ba thuto ba tswang dihlopheng tse kgethilweng le dibakeng tsa ditsebo tse haellang. Ditokiso tsa nyollo ya mekgolo (COLA) di fane ka keketseho e phahameng ho barutehi ba ditsebo tsa bohlokwa le basebetsi ba maemo a tlase ba anngweng ke ho phahama ha ditshenyehelo tsa bophelo. Re ile ra etsa dithahlobo tsa meputso ya batho ba sebetsang hantle mme ra lefa ditsiane tsa ditsebo tse haellang ho matlafatsa ho boloka.

Ho matlafatsa tlhahiso ya boleng ba basebetsi

Ka dikgothaletso le mananeo a hlophisitsweng a ntlafatso ya mesebetsi, re matlafaditse boemedi ba dihlopha tse kgethilweng, haholoholo barutehi ba batho ba batsho.

Meputso e lokileng le e amanang le mebaraka e ile ya dula e le yona ntho e tlang pele, ha menyela ya ntlafatso ya ditsebi e ile ya atoloswa ho thusa basebetsi e le karolo ya mokgwa o kopaneng wa taolo ya ditalenta.

Mehato ya ho ntlafatsa le ho fokotsa ditshenyehelo

Ho sa tsotellehe dikgaello tsa ditjhelete, NWU e ile ya tswela pele ka tshebetso ya eona ya ho ntlafatsa basebetsi, ho sebedisa mahlahlaha le thekenoloji bakeng sa ho boloka ditshenyehelo bakeng sa meputso ya basebetsi. Ditharollo tse ntjha di ile tsa hlalohjwa ho ntlafatsa maemo a mosebetsi ha ho ntse ho bolokwa sebaka sa mosebetsi se tshehetsang le se kenyeletsang bohle.

Bophelo bo botle ba basebetsi le melemo

Tshehetso ya dithuso tsa bongaka e ile ya dula e le teng bakeng sa basebetsi ba maemo a tlase, ho netefatsa tshireletso ya ditjhelete. Mehato ya bophelo bo botle e ile ya atoloswa ho kgothaletsa bophelo bo botle ba kelello le mmele, ho matlafatsa karolo ya bohlokwa ya boiketlo ba ho boloka basebetsi.

Ka dikarabelo tsena tsa leano, NWU e tiisitse boitlamo ba yona ba ho boloka le ho hohela basebetsi ba thuto ya maemo a hodimo, ho ntlafatsa mefutafuta le ho aha basebetsi ba itokiseditseng kamoso ba kgonang ho ntshetsa pele dipakane tsa leano tsa yunivesithi.

Tshehetso ya ditjhelete

» **Tshehetso ya ditjhelete tsa dipatlisiso**

NWU e amohetse tjhelete e ka bang dimilione tse R99,1 bakeng sa diphuputso ho tswa ho NRF ka 2024 le Lekgotla la Dipatlisiso tsa Bongaka la Afrika Borwa (SAMRC). Papetlwana e fana ka dintlha tse qaqileng tsa dithuso tsa ditjhelete tsa kantle tse fuweng NWU ka 2023 le 2024.

Dithuso/Lenaneo	Palo ya dikabo	Tjhelete ka kakaretso	Palo ya dikabo	Tjhelete ka kakaretso
	2023	2023	2024	2024
Ditjhelete tsa MRC	6	R2 082 501,00	6	R2 752 475,56
Thuthuka	26	R1 616 295,00	17	R1 515 638,14
Dikgau tse ding tsa ba nang le dithuso	256	R38 962 439,00	192	R39 955 714,14
Dibasari tse Hokahaneng le Moamohedi wa Dithuso	14	R2 620 000,00	11	R2 740 000,00
Dithuso ka Dihlopha		Kgaotswe		
Dibasari tsa mahala	386	R53 714 262,00	291	R43 994 595,67
Dibasari tsa mahala tsa Post Doc	11	R2 896 250,00	18	R5 916 250,00
Dithuso tsa ditjhelete tsa Mahala tsa Post Doc	11	R674 998,00	18	R1 302 300,41
Dibasari tsa Baithuti ba SKA	2	R365 354,00	2	R378 113,00
Thepa ya Baithuti ba SKA	0	R0,00	1	R31 000,00
Dithuso tsa Maeto a Baithuti ba SKA	0	R0,00	0	R0,00
Didipositi tsa Dithuso	1	R15 400 000,00	1	R16 300 000,00

Ha dibasari tse hokahaneng le ba nang le dithuso le dibasari tsa dithuso di ntse di fediswa, baithuti ba tla fumana dibasari tsa mahala nakong e tlang.

Ha ho na le tieho efe kapa efe ya ho fumana ditjhelete, bafuputsi ho a mang a mananeo a NRF ba bile le monyetla wa ho tjetjhisetsa ditjhelete tsa bona tsa 2023 ho 2024 kapa selemo sefe kapa sefe se tlang.

» **Tshehetso ya ditjhelete bakeng sa phetisetso ya thekenoloji le boiqapelo**

Kaha ditjhelete di ne di fokola, ke merero e meraro feela ya ntlafatso e ileng ya tshehetswa ka 2024: projeke e le nngwe ya pele ho peo le merero e mmedi ya Letlole la Peo la TIA.

Seemo se ile sa ntlafala ka 2024, ha diporojeke tse ding tsa Letlole la Peo di tshehetswa. Bakeng sa 2025, tumellano ya ditjhelete ya TIA -NWU e ntse e ntjhafatswa.

[Bala haholwanyane](#) ka boiteko ba rona ba ho eketsa ditjhelete tsa dipatlisiso tlasa dipakane tse tsheletseng ho phethahatsa leano la rona.

» **Ditjhelete tsa matjhaba**

Papetlwana e ka tlase e bontsha ditjhelete tsa matjhabeng tseo lefapha le leng le le leng le di fumaneng nakong ya 2024.

Kakaretso ya tjehelete, R45 703 389,30, e ne e phahame haholo ho feta dimilione tse R38,9 tse fumanweng ka 2023 le dimilione tse R23,7 tse fumanweng ka 2022.

	2022	2023	2024
Tjhelete ya matjhaba ya dipatlisiso	E jwalokaha e nnetefaditswe ke mafapha	E jwalokaha e nnetefaditswe ke mafapha	E jwalokaha e nnetefaditswe ke mafapha
	R	R	R
Lefapha la Mahlale a Moruo le Taolo	703 261	-	3 156 584,67
Lefapha la Thuto	-	434 228	-
Lefapha la tsa Botho	3 418 090	3 490 006	6 807 585,00
Lefapha la Boenjinere	2 220 050	-	7 285 853,24
Lefapha la Saense ya Bophelo bo Botle	10 798 764	21 674 775	9 921 138,43
Lefapha la Bosaense ba Tlhaho le Temo	9 985 580	12 844 763	18 532 228,07
Palohohle	23 707 655	38 893 772	45 703 389,30

Mesebetsi: Tataisa batho ho notlolla boholo ba bona bo se nang moedi

» **Mesebetsi ya ho ruta le ho ithuta**

Ka bobedi yunivesithi le baithuti ba rona ba tlameha ho ba majabajaba ka ho lekana ho ikamahanya le dithoko tse ntjha tsa ditsebo tsa lefatshe la mosebetsi la lekgolong la bo21 la dilemo.

Re hopotse sena, re kenyelletsa ditsebo tse fetisetwang, tse tenyetsehang thutong ya rona ya thuto, ho kenyeletswa monahano wa tlhahlobo le boqapi, maano a mafolofolo a ho ithuta le ho ithuta, ho rarolla mathata a rarahaneng le ho nahana ka botebo, hammoho le boiqapelo, tshimoloho le boikitlaetso.

Ho ruta ka block ho fa baithuti monyetla wa ho tsepamisa maikutlo mererong ya sehlopha le ntshetsopele ya ditsebo. Re se re atlehile ho amohela mokgwa ona wa mananeo a kgethilweng makaleng a Saense ya Moruo le Tsamaiso, Boenjinere le Saense ya Bophelo bo Botle, mme re nahana ho e atolosetsa mafapheng a mang.

CelCat, sistimi e ntjha ya ho beha nako e fanang ka monyetla wa ho nahana ka mekgwa e meng ya ho hlophisa mesebetsi ya thuto, e kentswe tshebetsong ka botlalo ka 2024.

Ho tsamaisana le mananeo a thuto ho pholletsa le dikhamphase tsa rona ho ntse ho tswelapele, sepheo e le ho fana ka mananeo a thuto a tshwanang le boiphihlelo le ho fihlella maemo a boleng ba kante. Dintlha tse ding mabapi le sena di ka fumanwa karolong ya hore na re sebeditse jwang kgahlanong le leano la rona le ho eketsa boholo ba hlalefo ya rona.

Baamohedi ba Moputso wa Boleng bo Botle ba ho Ruta Yunivesithing [University Teaching Excellence Award (UTEA)] selemong sena e ne e le Moprofesa Lida Holtzhausen wa Fakhalithi ya tsa Botho le Moprofesa De Wet Wolmarans wa Fakhalithi ya Saense ya Bophelo bo Botle.

Ho bala haholwanyane ka moputso wa bokgabane [tobetsa mona](#).

» **Phihlello e kgolwanyane ya baithuti le katleho**

Ka 2024, basebetsi ba lakatsang ho ntlafatsa karolo ya bona phihlellong ya baithuti le katlehong ba ile ba ya dithupelong le dithupelong tsa ho aha bokgoni. Kakaretso ya basebetsi ba 67 ba bile teng dithupelong tse supileng tsa Siyaphumelela tse mabapi le mekgwa e nang le tsebo ya dintlha tsa tlhahlobo ya mojule, ho sebedisa disebediswa tsa thuto e bulehileng (WERs) ho fetola ntlafatso ya bokgoni bo bongata le katleho ya baithuti, tlhahlobo le tekolo, le boeletsi dithutong, hara tse ding. Basebetsi le baithuti ba bang ba 35 ba NWU ba bile teng sebokeng sa marangrang sa Siyaphumelela sa 2024.

Re ile ra qala ho nahana le ho theha moralo wa katleho wa baithuti ba NWU mabapi le phihlello, ho boloka, phihlello le katleho (ARAS). Seboka sa pele sa tlhahlobo ya moralo wa ARAS se ile sa tshwarwa ka la 18 Phupu 2024.

Ho feta moo, Kresge Foundation e amohetse tjehele ya dilemo tse tharo, ho tloha ka Phupjane 2024 ho fihlela Phupjane 2027, bakeng sa ntshetsopele ya bokgoni ba basebetsi le baithuti le ho theha tikoloho e nolofalletsang ya tlhahlobo ya data ho tshehetsa phihlello ya baithuti, ho boloka, phihlello le katleho, mefutafuta le tekano.

Ka 2024, re ile ra etsa mekgahlelo e mmedi ya Patlisiso ya Boiphihlelo ba ho Ruta le ho Ithuta, e hlalisitseng sekgahla sa kgotsofalo ya baithuti ka kakaretso ya 83% semestareng ya pele le 89% semestareng ya bobedi. Sena se phahame ho feta dilemong tse fetileng.

» **Ho kgothaletsa thuto e tswelang pele**

Yuniti ya Thuto e Tswelang Pele ya NWU (UCE) e fana ka letoto le felletseng la dithuto tse kgutshwane bakeng sa ba hlokang menyetla ya thuto e tswelang pele ka nako. Dithuto tse ngata tsa UCE di kopanya dinako tsa ho ikopanya, ditlase tsa sebele le ditaba tsa inthanete.

Sistimi ya tsamaiso ya dithuto tse kgutshwane e iketseditse ka botlalo, e fa barupeduwa sebaka se le seng se sireletsehileng sa ho laola tshebetso ya bona ho tloha ho kopo ho isa ho setifikeiti. Sena se kenyeletsa ditefello tsa inthanete le tokisetso e kopantsweng ya mokitlane ya kante le fokotsang kotsi ya hore NWU e kene sekolong se sebe.

» **Ho tsepamisa maikutlo ho ntshetsopele ya thuto le profeshenale**

Lenaneo la Continuous Professional Learning (CPL) le fa basebetsi menyetla e fapaneng ya mekgahlelo e shebaneng le phetoho ya dijithale. Ka 2024, lenaneo le ile la fana ka menyetla ya CPL ka dithupelo, di-webinars, dithupelo tsa marangrang le kopano ya ho Ruta le ho Ithuta, ha le ntse le fana ka ditjehele bakeng sa ho ruta le ho ithuta ho amanang le colloquia kapa di-symposia. Kakaretso ya basebetsi ba 1 004 ba bile teng di-webinars tse 100 le dithupelo ka 2024.

Setsi sa ho Ruta le ho Ithuta (CTL) se ile sa boloka barutehi ba tseba ka tswelopele ya moraora ya thuto, bokgoni ba ho ruta ba dijithale le maano a boithuto ho ntlafatsa thuto ya baithuti.

» **CTL Lenaneo la ho Kwetlisetswa Dithuto**

Lenaneo la Induction for Academics le tlamehile ho barutehi ba sa tswa kgethwa selemong sa bona sa diteko le ho ntlafatsa tsebo ya bona ya ho ba matijhere a yunivesithi. Lenaneo le letjha la CTL Induction Programme, le thakgotsweng ka Hlakola 2024, le sebetsana le tsamaiso ya ho ithuta ya NWU eFundi, thuto e kopantsweng, botshepehi ba thuto, kelo le mekgwa e metle ya ho ruta le ho ithuta.

Ka 2024, barutehi ba 176 ba ile ba ingodisa bakeng sa lenaneo la kwetliso la CTL mme ba 73 ba ne ba le phethile ka Tshitwe 2024. Ba bang ba 96% ba bontshitse hore ba tla buella lenaneo lena ho basebetsimmoho le bona, mme ba 93% ba ile ba ikutlwa hore lenaneo lena le amme thuto ya bona hantle.

» **Motsamao wa thuto wa matjhaba wa Hybrid**

Morero wa matjhaba wa ho tsamaya wa thuto wa 2024 o nolofaditse barutehi ba kgethilweng le bahlahisi ba phahameng ba thuto ho kopanela tshebedisanong ya matjhaba ya ho ruta.

Ka kakaretso, basebetsi ba 15 ba thuto le bahlahisi ba phahameng ba thuto ba bararo ba nkile karolo mesebetsing ya ho tsamaya ka Pudungwana le Tshitwe 2024.

Diyunivesithi tse neng di sebedisana mmoho e ne e le Yunivesithi ya Inholland ya Applied Sciences ya Netherlands, Yunivesithi ya Lincoln, Yunivesithi ya Plymouth le Yunivesithi ya Oxford United Kingdom, Yunivesithi ya Ivane Javakishvili e Georgia le Munster e Jeremane.

Dibaka tsa tshebedisanommoho, hoo e batlang e le motho ka mong, ho kenyeletsa saense ya booki, mosebetsi wa setjhaba, thuto ya bodumedi le tshebediso ya bohlae ba maiketsetso (AI) thutong e phahameng. Ditshebedisano tsena di lebisitse menyetla e mmalwa ya tshebedisano ya matjhaba ya ho ithuta inthaneteng (CWIL) bakeng sa baithuti ba booki le ba boiketlo ba setjhaba.

Mesebetsi ya dipatlisiso e kenyeletsang Ditshebeletso tsa Laebrari le Boitsebiso (DIS)

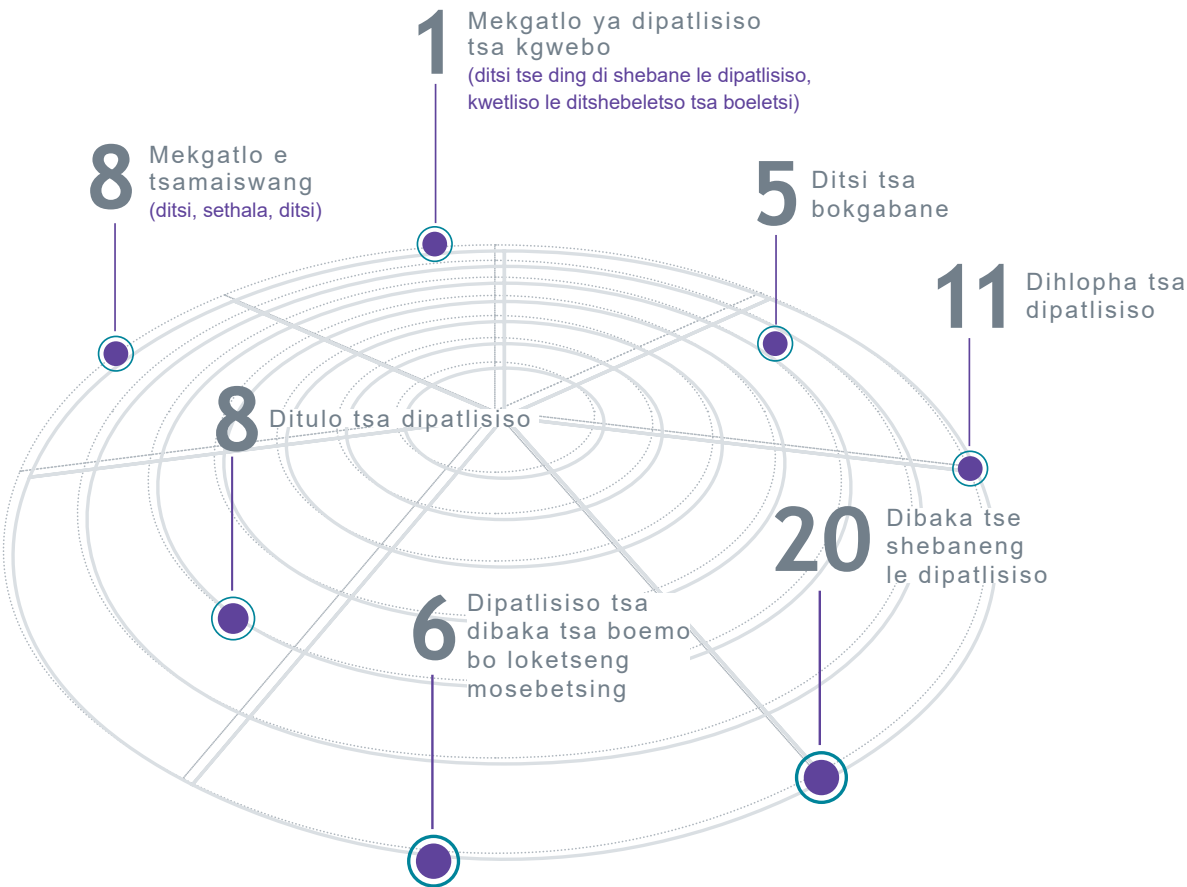
» Mekgatlo ya dipatlisiso

Bakeng sa 2024, boholo ba mesebetsi ya rona ya dipatlisiso le boqapi e entswe ho tswa mekgatlong e 59 ya dipatlisiso. Tsena di ne di e-na le ditulo tse robedi tsa dipatlisiso, mekgatlo e robedi e hlophisitsweng ya dipatlisiso (ho kenyeletswa setsi sa bokgoni), ditsi tse hlano tsa bokgabane, dihlopha tsa dipatlisiso tse 11, dibaka tse 17 tse shebaneng le dipatlisiso, dibaka tse 10 tsa dipatlisiso le mekgatlo o le mong wa dipatlisiso tsa kgwebo.

Mekgatlo e supileng ya dipatlisiso e ile ya hlahlojwa ka katleho kante ho naha ka 2024.

Letsatsi	Setsi sa Dipatlisiso	Lefapha	Motsamaisi wa Setsi sa Dipatlisiso
18-21 Hlakola	Sebaka sa Maikutlo: Molemo wa Mohlodi wa Dikhemikhale	FNAS	Moprof Henning Krieg
25-28 Hlakola	Sebaka sa Maikutlo: Boiqapelo ba Mahlale a Material and Modeling	FNAS Mahikeng	Moprof Ashmore Mawire
18-21 Phupjane	Setsi sa Bokgabane: Dipatlisiso tsa Sepakapaka	FNAS	Moprof Amare Abebe
14-17 Phupu	Setsi sa Bokgabane: Sehlopha sa Dipatlisiso sa Kgatello ya madi Afrika	Disaense tsa Bophelo bo Botle	Moprof Carina Mels
18-21 Phato	Yuniti: Patlisiso ya Bohahlaodi Dibakeng tsa Moruo le Setjhaba (TREES)	FEMS	Moprof Elmarie Slabbert
15-18 Loetse	Sebaka sa Maikutlo: Dingodilweng tsa Boholoholo: Mongolo, Moelelo le Kamohelo	Theology	Moprof Risimati Hobyane
6-9 Mphalane	Sebaka seo ho shebilweng ho sona: Bohlweki ba Mosebetsing le Boithuto ba Bophelo bo Botle (OHHRI)	Disaense tsa Bophelo bo Botle	Moprof Johan du Plessis

Boemo ba hajwale ba diphuputso tsa NWU bo bontshitswe setshwantshong se latelang:

Dinyehelo tse atolositsweng ho DIS

Setsi sa Digital Scholarship Center se ile sa qala tshebetso, sa rala motheo bakeng sa ntshetsopele e tswelang pele ho tshehetsa matshwao a matjha a dipatlisiso.

Re ntlafaditse sebopeliso le ngodiso ya DaYta Ya Rona ho re3data.org, registry ya lefatshe ya polokelo ya data ya dipatlisiso. Sena se ntlafaditse taolo le phihlelo ya data haholo, bakeng sa NWU le setjhaba sa bafuputsi ka kakaretso. Jwaloka karolo ya sena, re kentse tshebetsong matshwao a maikemisetso a ntshetsopele ya moshwelella (di-SDG), ho tshwaya boitlamo bo matla ho di-SDG.

Sesebediswa sa Leano la Tsamaiso la Data la NWU le sona se ile sa matlafatswa ho fana ka tshehetso e batsi bakeng sa bafuputsi nakong yohle ya tshebetso ya taolo ya data. Sena se kenyeletsa tataiso mabapi le pokello ya dintlha, polokelo, ho arolelana le ho boloka, mekgwa e metle le ho dumellana le dithoko tsa boitshwara, tsa molao le tsa ditjhelete.

Re kentse maqephe a fetang 2 653 a dijithale tsamaisong ya DBText mme ra sebetsana le dipampiri tsa ditlahlolo tse fetang 2 468.

Ho feta moo, ho ntlafatsa ponahalo ya dipatlisiso le tshusumetso, re ile ra kenya tshebetsong Intembeko ORCID Hub.

Kakaretso ya barupellwa ba 849 ba bile teng ho di-webinars tseo re di tshwereng mmoho le Tshehetso ya Dipatlisiso le Kamorao ho Dipatlisiso le Ditshebetso tse Bulehileng tsa Scholarship (ROSS). Di-webinars tsena di ne di akaretse taolo ya ditshupiso, dintlha tsa mofuputsi, Scopus AI, taolo ya data, phatlalatso ya phihlelo e bulehileng ka ditumellano tsa phetoho, le ho ngola dithuso.

Re phatlaladitse dingodilweng tse 500 ka ditumellano tsa phetoho, ho etsa hore mekgwa ya phihlelo e bulehileng e fumanehe le ho ba le tshusumetso ho bafuputsi ba rona.

Altmetric Explorer, e latellang diketekete tsa batho ba hlahang Inthaneteng sethaleng se le seng, e ne e kopantswe le Boloka (The Institutional Repository). Sena se matlafaditse ponahalo le tshusumetso ya diphetho tsa dipatlisiso tsa NWU ka ho fana ka ditekanyetso tsa nako ya sebele mabapi le hore na dikgatiso di tshohlwa jwang le hore na di arolelana jwang ho pholletsa le dipolanete tse fapafapaneng tsa thuto le tseo e seng tsa thuto, ha e ntse e totobatsa tshusumetso ya tsona setjhabeng.

Re boetse re atolositse Open Journal System (OJS) ya rona ka ho kenyelletsa dikoranta tse tharo tse ikgethang: *South African Journal for Research in Sport, Physical Education and Recreation* (SAJRSPER), *the Journal of Community Psychosocial Research* (JCPR) le *International Journal of Indigenous Language Media and Discourse* (IJILMD).

Sephetho: Fana ka batho ba nang le maikutlo a tebileng ba nang le pono le ponelopele

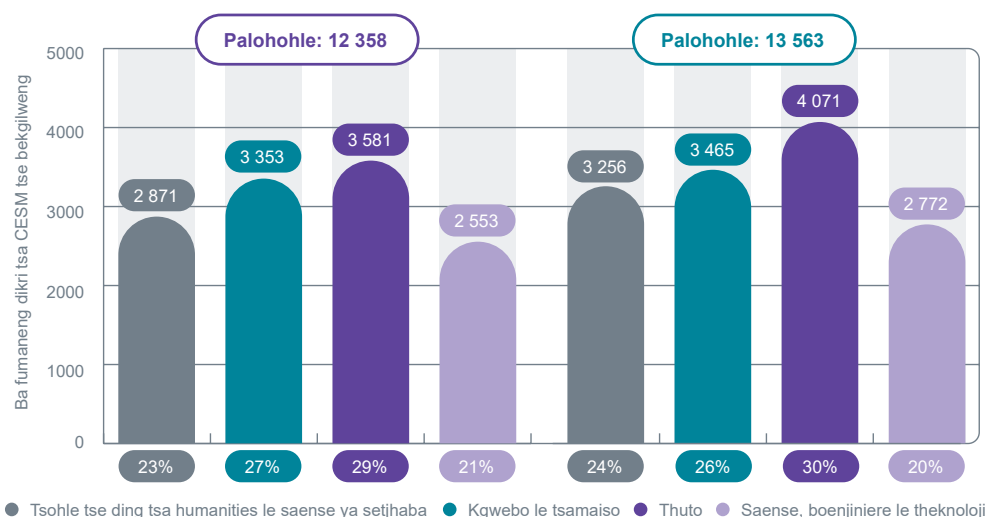
» Sephetho sa ho ruta

Nako ya nako ya kabo ya mangolo a dikri ya pele e ne e le 1,12 ka 2024, ho bontsha hore ke baithuti ba fokolang ba qetang mangolo a bona ka nako e nyane.

Karolelano ya basebetsi ba nako yohle (FTE) e lekanang (FTE) e ne e le 30,09:1 (28,59:1 bakeng sa 2023), ho bolelang hore mosebeletsi a le mong wa thuto o teng bakeng sa baithuti ba 30,09 ba nako eohle ba lekanang.

Hara ba kentseng lekgetlo la pele, sekgahla sa ho tlohela sekolo sa mangolo a mangolo a thuto se eketsehile ho tloha ho 8.86% ka 2023 ho ya ho 9.5% ka 2024. E ntse e le tlase ha e bapiswa le mekgwa ya lekala.

Papetlwana e latelang e bontsha palo ya ba fumaneng mangolo karolong ka nngwe ya thuto bakeng sa 2023 le 2024:

Papetlwana e latelang e bapisa palo ya ba fumaneng dikri tsa NWU le ba ditsi tse ding tsa thuto e phahameng tsa Afrika Borwa (ho theilwe ho data e hlahlobilweng ya HEMIS ya 2023):

Setheo	Palohohle
Yunivesithi ya Bokone-Bophirima	12 358
Yunivesithi ya Thekenoloji ya Tshwane	13 436
Yunivesithi ya Johannesburg	13 506
Yunivesithi ya Pretoria	14 306
Yunivesithi ya Afrika Borwa	56 549

» **Dikgau tsa ho ruta le ho ithuta**

Basebetsi ba fetang 130 ba ile ba ananelwa bakeng sa tlatsetso e babatsehang ya bona ya ho ruta le ho ithuta, ho tshwarana le setjhaba, le diphuputso le boiqapelo nakong ya Dikgau tsa Bokgabane tsa NWU ka la 21 Pudungwana.

Moprof Bismark Tyobeka, Motlatsa-Mokanseliri, o ile a re dikgau di bontsha boitlamo ba basebetsi ba NWU ba nkang thuto e le borokgo ba setjhaba seo yunivesithi e se sebeletsang le ba hlokomelang hore mosebetsi wa NWU o na le matla a ho etsa phapang e susumetsang moloko wa batho le polanete.

“Dikeletso tsena ke kgweletso ho rona bohle ba NWU, ho tswela pele ho kgothalletsa boitshwaro bo botle ba setjhaba,” ho boletse Moprof Tyobeka. “Re hloka ho kgothalletswa ke tlatsetso ena e tsotehang ho tebisa boitlamo ba rona ba boitlamo, ho etsa hore mosebetsi wa rona wa thuto e be wa bohlokwa le ho ba le tshusumetso e matla jwalokaha ho hlalositswe ka ho hlaka tokomaneng ya rona ya leano, Ho Isa NWU Pele: 2024 le ho feta.”

Dintlha tse ding mabapi le dikgau tsena di ka fumanwa [karolong](#) ya Our value chain.

Sephetho sa dipatlisiso*

Boleng le bongata ba diphuputso NWU di tswela pele ho ntlafala, jwalokaha ho bontshitswe papetlwaneng e latelang:

	2021	2022	2023*
Dingodilweng tsa koranta	1366,3	1342,10	1372,1
Ditsamaiso tsa dikopano	66,9	91,5	106,5
Dibuka le dikgaolo	222,90	272,6	276,2
Palohohle ya dingolwa tse lekanang tse hatisitsweng	1656,1	1706,2	1754,8
Di-dikri tsa Master tse fannweng	698	695	750
Dipatlisiso tsa Master's	509,962	519,076	547,523
Dipatlisiso tsa Master's tse bekgilweng	509,962	519,076	547,523
Di-dikri tsa bongaka tse fanweng	264	213	277
Di-dikri tsa bongaka tse bekgilweng	792	639	831
Kakaretso ya diphetho tsa dipatlisiso tse bekgilweng	2 958,062	2 864,276	3133,23
Basebetsi ba postdoctoral	212	205	206
Diyuniti tsa kगतisо ka mosebeletsi wa moshwelella wa akhademi	0,99	1,02	1,04

* Ka kopo hlokomela hore ho na le nako ya dilemo tse pedi mabapi le sephetho sa dipatlisiso.

» **Bokgabane ba ho sebedisana le setjhaba bo Supileng**

Ho ile ha fanwa ka mekgahlelo e mene ya dikgau tsa ho sebedisana le setjhaba ka 2024. Tsona e ne e le Kgau ya Ho Ruta le ho Ithuta , Kgau ya Patlisiso e Kopanetsweng le Boqapi, Kgau ya Boithuto ba Boikemisetso le Kgau ya Phatlalatso e thehilweng ho Taeo. Mabitso a baamohedi ba bahlano a ka fumanwa karolong ya ketane ya rona ya boleng.

[Bala haholwanyane mabapi le merero ya ho Sebedisana le Setjhaba ya NWU.](#)

Toekennings vir uitnemendheid in navorsing, innovasie, volhoubaarheid en gemeenskapsimpaknavorsing is ook in 2024 toegeken.

Bafuputsi ba ile ba ananelwa ka mekgahlelo e fapaneng, ho kenyeletswa Kgau ya Naha le ya Matjhaba ya Kamohelo le Botho, Ho Ananelwa ka Ditekanyetso tse Ntjha le tse Ntlafetseng tsa NRF, Ho Ananelwa ha Ditulo tsa Dipatlisiso, Kgau ya Mofuputsi e Moholo ya Hlahisang ka Phatlalatso, Kgau ya Mofuputsi ya Hlahang ka ho Fetisisa, Moputso wa Diphetho tsa Boqapi, Kgau ya Moqapi ya Phahameng ka ho Fetisisa, Kgau ya Tshusumetso ya Boqapi, Kgau ya Motlatsi wa Monghadi wa S2Allo le Moputso wa Monghadi wa 3. gau.

Dintlha tse ding mabapi le dikgau tsena di ka fumanwa [karolong](#) ya Our value chain.

Ho phaella ho dikgau tsa setsi ka bophara, Dikgau tsa selemo le selemo tsa Thuto ya Lefapha di ketekile barupelli ba ipabolang ba 49 ho pholletsa le mafapha a robedi a thuto a NWU ka 2024.

Diphello: Ho ruisa setjhaba ka ho phehella bokgabane

Maikutlo le mesebetsi ya rona e fella ka sephetho, ho tlatsa ketane ya rona ya boleng. Diphetho tsena di reretswe ho theha boleng ba nako e telele.

Tsepamiso ena ya bokamoso e bolela hore botsitso ke karolo ya bohlokwa ya diphetho tsa rona. Kamora hore re hlocomele ditlhoko tsa hanghang le tsa nako e mahareng, ho tlameha ho be le di-capital tse lekaneng tse setseng ho sebediswa bakeng sa tlhahiso ya boleng ba nako e tlang.

Botsitso ba ditjhelete ke mohlala o motle wa sephetho se tshehetsang botsitso ba rona. Ha NWU e tsitsitse ditjheleteng, re ka hlahisa diphetho tse ding, tse kang ho fana ka diithuti tse nang le ditsebo ho matlafatsa moruo wa tsebo wa naha.

Sephetho sa rona sa dipatlisiso le sona ke sephetho. E matlafatsa botumo ba rona (sephetho se seng) e le hore re ka hohela bo-rasaense ba boleng bo hodimo, re hahe batho ba rona le ho netefatsa tshebetso ya rona ya bokamoso. Sena se lebisa sephethong se seng ka mokgwa wa tharollo ya mathata a sebele a bophelo a phahamisang diphetho tsa rona tsa dipatlisiso le boqapi.

Ho feta moo, karolo ya boraro ya kgwebo ya rona ya mantlha, e leng dipuisano tsa setjhaba, e hlahisa ditholwana ka ho matlafatsa batho ho ntlafatsa maphelo a bona ka tsela e tsitsitseng.

Prof Gabila Nubong wa Fakhalthi ya Saense ya Moruo le Tsamaiso Mofuputsi ya Phahameng ka ho Fetisisa wa NWU.

PROF BISMARK TYOBKA
MODULASETULO WA SENATE

